

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 27 ΜΑΪΟΥ 2004
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

Α'. ΚΕΙΜΕΝΟ

Όδυσσέας Έλύτης (1911-1996)

Μικρή Πράσινη Θάλασσα

- Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ
 Πού θά 'θελα νά σέ υἰοθετήσω
 Νά σέ στείλω σχολεῖο στήν Ἴωνία
 Νά μάθεις μανταρίνι καί ἄψινθο
- 5** Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ
 Στό πυργάκι τοῦ φάρου τό καταμεσήμερο
 Νά γυρίσεις τόν ἥλιο καί ν' ἀκούσεις
 Πῶς ἡ μοῖρα ξεγίνεται καί πῶς
 Ἄπό λόφο σέ λόφο συνεννοοῦνται
- 10** Ἄκόμα οἱ μακρινοί μας συγγενεῖς
 Πού κρατοῦν τόν ἀέρα σάν ἀγάλματα
 Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ
 Μέ τόν ἄσπρο γιακά καί τήν κορδέλα
 Νά μπεις ἀπ' τό παράθυρο στή Σμύρνη
- 15** Νά μοῦ ἀντιγράψεις τίς ἀντιφεγγιές στήν ὄροφή
 Ἄπό τά Κυριελέησον καί τά Δόξα Σοι
 Καί μέ λίγο Βοριά λίγο Λεβάντε
 Κύμα τό κύμα νά γυρίσεις πίσω
 Μικρή πράσινη θάλασσα δεκατριῶ χρονῶ
- 20** Γιά νά σέ κοιμηθῶ παράνομα
 Καί νά βρῖσκω βαθιά στήν ἀγκαλιά σου
 Κομμάτια πέτρες τά λόγια τῶν Θεῶν
 Κομμάτια πέτρες τ' ἀποσπάσματα τοῦ Ἡράκλειτου.

(Τό Φωτόδεντρο καί ἡ Δεκάτη Τετάρτη Ὁμορφιά, Ἴκαρος, 1971)

Β'. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Κάποια από τα χαρακτηριστικά της ποίησης του Οδ. Ελύτη είναι: η ποιητική προσέγγιση του κόσμου με τις αισθήσεις, η αναφορά στην ιστορική ελληνική παράδοση, η αναφορά στη θρησκεία, η σχέση με την ελληνική φύση, το μυστήριο του φωτός. Να γράψετε ένα (1) παράδειγμα μέσα από το ποίημα για καθένα από τα παραπάνω χαρακτηριστικά.

Μονάδες 15

2. Εξετάζοντας την ποιητική γραφή του Οδ. Ελύτη στη «Μικρή Πράσινη Θάλασσα», να εντοπίσετε και να γράψετε τέσσερα (4) υπερρεαλιστικά στοιχεία που υπάρχουν στο ποίημα και ένα αντίστοιχο παράδειγμα μέσα από το κείμενο για το καθένα από αυτά.

Μονάδες 20

3. «Τα χαρακτηριστικά που έχουν οι Κόρες είναι όμοια με του ποιητικού έργου του Ελύτη: η ομορφιά, η δροσιά και η αθωότητα, που πηγάζουν από τη νιότη τους, ο έρωτας που δωρίζουν, οι θαυμάσιες — με τη σημασία του θαύματος — και μαγικές δυνάμεις που έχουν και που ασκούν ευεργετικά για όσους είναι έτοιμοι να τις δεχτούν, κυρίως για τον ποιητή». (Στέφανος Διαλησμάς, «Η Ποίηση και ο ποιητής στον Ελύτη», Π.Ε.Φ., Σεμινάριο 23, *Οδυσσέας Ελύτης*, Αθήνα 1997, σελ. 83).

Να δείξετε τεκμηριωμένα με αναφορά στο ποίημα ότι τα παραπάνω χαρακτηριστικά είναι αντιπροσωπευτικά και για την **Κόρη/Ποίηση** στη «Μικρή Πράσινη Θάλασσα».

Μονάδες 20

4. Να σχολιάσετε σε δύο παραγράφους (130-150 λέξεις) το περιεχόμενο των στίχων 12-18 («Μικρή πράσινη θάλασσα ... νά γυρίσεις πίσω»).

Μονάδες 25

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

5. Να συγκρίνετε τη «Μικρή Πράσινη Θάλασσα» του Οδ. Ελύτη με το παρακάτω απόσπασμα από την «Κυρά τῶν Ἀμπελιῶν» του Γ. Ρίτσου ως προς το περιεχόμενο παρουσιάζοντας τα κοινά τους στοιχεία.

Μονάδες 20**Γιάννης Ρίτσος, Ἡ Κυρά τῶν Ἀμπελιῶν» (απόσπασμα).****XI**

«Κυρά, Κυρά, θαλασσινή καὶ στεριανὴ μὲ τὰ λουλουδιασμένα
μάγουλα

σφίγγοντας μὲς στὸ μποῦστο σου τὴν κάψα τοῦ Ἄλωνάρη
πότε κρατώντας στὴν ποδιά σου ἓνα καράβι-μικροκάραβο
πότε σὰν Παναγιὰ Αἰγιοπελαγίτισσα ντυμένη μ' ἓνα δίχτυ
νὰ κουβαλᾶς τὸ σούρπωμα στὴν κεφαλή σου τὸ πανέρι μὲ τὰ
ψάρια

πότε ντυμένη μ' ἀμπελόφυλλα, κυνηγημένη ἀπ' τοῦ ἥλιου
τὶς χρυσόμυγες πάνου στ' ἄλώνια

ἀνάβοντας τὸ φίλημα στὰ λουλουδάκια τῆς μηλιᾶς
μπατσίζοντας τὶς λυγαριὲς μὲ τὸν ἀγέρα τῆς τρεχάλας σου.

Μηλὶ — βᾶϊ-βᾶϊ — μηλὶ - μηλίτσα τῆς ἀνηφοριᾶς
πῶς σοῦ τριανταφυλλίσανε τὰ μῆλα τῆς ἀγάπης; »

(Γιάννης Ρίτσος, «Ἡ Κυρά τῶν Ἀμπελιῶν», εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1979)

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.30' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ